

1 **Regel**¹
2 van het nieuwe gezelschap van de heilige Ursula van Brescia:
3 waaruit blijkt hoe de maagden van genoemd gezelschap zich moeten
4 gedragen, opdat zij, christelijk levend,
5 na hun dood de goederen van het eeuwig leven kunnen genieten.

6 In de naam van de Allerheiligste Drieëenheid
7 begint de inleiding van de leefregel van de maagden
8 van de nieuwe stichting
9 onder de naam van het gezelschap van de heilige Ursula
10 en aan haar toegewijd.

11 **Inleiding**

12 Hoofdstuk 1

13 Nu God aan jullie, mijn dierbare kinderen en zusjes, de genade heeft
14 verleend om je los te maken van de duisternis van deze bekrompen wereld
15 en je samen te verenigen om zijn goddelijke majesteit te dienen, daarom
16 behoren jullie Hem eindeloos veel dank te betuigen, dat Hij speciaal aan
17 jullie zo'n uitzonderlijke gave heeft verleend.

18 Want hoeveel voornamen: keizerinnen, koninginnen,
19 hertoginnen en dergelijke zullen er niet zijn, die tot hun groter geluk en
20 glorie liever een gering dienstmeisje van jullie waren geweest, aangezien zij
21 jullie levenswijze als veel verdienstelijker en beter dan de hunne
22 beschouwen. Daarom, mijn zusjes, nu jullie werden uitverkoren om
23 waarachtige en ongerepte bruiden te zijn van de Zoon van God, spoor ik
24 jullie aan, of liever bid ik jullie allereerst te willen erkennen hoe belangrijk
25 die uitverkiezing is en wat voor een nieuwe en te bewonderen waardigheid
26 deze heeft.

27 Vervolgens spoor ik jullie aan je zo goed mogelijk in te spannen om
28 datgene, waartoe je door God bent geroepen, te bewaren. En probeer al die
29 middelen en wegen te gebruiken, die nodig zijn om goede voortgang te
30 maken en zo te volharden tot het einde toe. Want een begin alleen zonder
31 volharding is niet genoeg. Daarom zegt de Schrift: *Qui perseveraverit*
32 *usque in finem hic salvus erit*, dat wil zeggen: wie volhard zal hebben ten
33 einde toe zal gered worden. En ze zegt ook: *Beati qui audiunt verbum Dei*
34 *et custodient illud*, dat wil zeggen: Zalig degenen aan wie God het licht van
35 de waarheid heeft ingegeven en aan wie Hij gevoelens heeft gegeven van
36 vurig verlangen naar hun hemels vaderland, en die vervolgens proberen
37 om die stem van de waarheid en dat goede verlangen in zichzelf te
38 bewaren. Diegene zal dus ongetwijfeld behouden kunnen blijven, die ook
39 de middelen en wegen wil omhelzen die daartoe noodzakelijk zijn.

40 Er is immers weinig of geen verschil tussen: openlijk zeggen 'ik wil God
41 niet langer dienen', en: de wegen en regels om daarin te kunnen volharden
42 afwijzen. Daarom, mijn zusjes, hoeveel te meer moeten we ervoor zorgen
43 waakzaam te zijn, naarmate de zaak van zoveel gewicht is, dat hij niet groter
44 zou kunnen zijn, namelijk waarheen ons leven en ons heil gaan. We zijn
45 immers geroepen tot een zo'n roemrijk leven, bruiden van de Zoon van God
46 en in de hemel glorierijke Koninginnen te zijn. Daarom moeten we hier
47 scherpzinnig en voorzichtig zijn, want hoe meer moeite en gevaar ons
48 vergezellen, des te waardevoller wordt wat we begonnen zijn. Er is immers
49 geen enkel soort kwaad, dat ons hierin niet tegenwerkt, in aanmerking
50 genomen, dat we ons te midden van bedrog en gevaar bevinden. Want

¹ aan de vertaling ligt de Regel ten grondslag die in 1569 gedrukt werd door Damiano Turlino in Brescia. vertaald door Paula Bekooy en Theo Jansen ten behoeve van de Ursulinen van Bergen, 1977. De oudste bekende versie van de regel is de 'Trivulziaanse Codex' (1545/46).

51 zolang ons vlees en onze zinnelijkheid niet gestorven zijn, nemen de
52 elementen en heel de hel wapens tegen ons op. Ook de duivel, onze
53 tegenstander, slaapt of rust nooit, maar altijd (zoals de heilige Petrus zegt)
54 spiedt en zoekt hij als een brullende leeuw, hoe hij iemand van ons kan
55 verslinden, met zijn eindeloze wegen en sluwheden, die zo talrijk zijn, dat
56 niemand ze kan tellen. Maar mijn zusjes, laat je niet afschrikken. Als jullie
57 je voortaan inspannen om te leven zoals het van ware bruiden van de
58 Verlosser wordt gevraagd en deze Regel onderhouden, als de weg waarlangs
59 we moeten voortgaan en die geschreven werd tot jullie voordeel, dan geloof
60 en hoop ik vast in de goddelijke goedheid, dat we niet alleen alle gevaren en
61 ernstige tegenstand te boven zullen komen, maar - en zelfs met grote glorie
62 en tot onze vreugde - het zo overtuigend zullen doen, dat we ons uiterst
63 korte leven dermate verkwikt gaan doorbrengen, dat al ons lijden en
64 verdriet zal overgaan in vreugde en blijdschap.

65 We zullen zien dat de wegen vol doornen, kuilen en keien voor ons vol
66 bloemen, vlak en opgeruimd zullen zijn en overdekt met de fijnste schatten.
67 Want de engelen en de hemelkoren zullen in die mate met ons zijn, als wij
68 delen in het leven der engelen. Laten we dus nu, wijze zusjes, allen één van
69 wil deze heilige Regel omhelzen, die God ons door zijn genade heeft
70 aangeboden. En gewapend met zijn heilige voorschriften, laten we ons
71 zodanig gedragen, dat (evenals Judith moedig het hoofd afsloeg van
72 Holofernes) ook wij door de listen van de duivel te breken, glorievol het
73 hemels vaderland kunnen binnengaan, zodat er door allen in de hemel en
74 op aarde grote glorie en overwinning zal ontstaan. Weest voortaan dus door
75 de genade van God allen waakzaam, vol verlangen en met een brandend
76 hart.

77 **Over de wijze om de meisjes op te nemen**

78 Hoofdstuk 2

79 Allereerst moet eraan worden gedacht, dat ieder die wil intreden of
80 toegelaten worden tot dit gezelschap, maagd moet zijn.

81 Vervolgens dat zij met de vaste bedoeling om God te dienen in deze
82 levenswijze, blijmoedig en uit eigen wil, moet intreden.

83 Ten derde, dat zij geen belofte heeft gedaan aan kloosters en zeker niet
84 aan wereldse mensen.

85 Ten vierde, indien zij vader, moeder of andere oversten heeft, dat zij
86 dezen eerst toestemming hiervoor vraagt, zodat de bestuursters en
87 bestuurders van het gezelschap eveneens met hen kunnen spreken. Zo
88 zullen ze geen enkele wettige grond hebben, in het geval zij haar later
89 zouden willen beletten om in te treden onder deze heilige gehoorzaamheid.

90 Ten vijfde, dat zij minstens de leeftijd heeft van twaalf jaar wanneer zij
91 zich presenteert en vijftien jaar wanneer zij in het kapittel wordt
92 opgenomen, en achttien à twintig, wanneer zij in het 'authentieke boek'
93 wordt ingeschreven. Men denke er evenwel aan dat meisjes onder de twaalf
94 jaar alleen kunnen worden toegelaten om hen te onderrichten tot de weg
95 van dit uitzonderlijke leven.

96 **Over het kleden van de maagden**

97 Hoofdstuk 3

98 Er moet verder aan worden gedacht, dat de kleding zedig en eenvoudig
99 moet zijn zoals het de maagdelijke eerbaarheid waarachtig past. De kleding
100 moet van laken of serge zijn, in kleuren zoals bijvoorbeeld bruin, of
101 taankleurig, of grijs, of zwartbruin, net zoals het overeenstemt met ieders

102 vermogen. Maar ook kunnen de kleren worden gedragen die de zusjes zelf
103 hebben, wanneer zij in genoemde Regel intreden, en die zolang blijven
104 dragen tot ze versleten zijn.
105 Ze dragen geen hemden met plooitjes en tenslotte niets opzichtig, geen
106 sieraden of iets doorschijnends en geen andere ijdelheden die het eigen
107 geweten of dat van de naaste kunnen bevleken, of die in strijd zijn met de
108 maagdelijke eerbaarheid.

109 **Over het leven in de wereld**

110 Hoofdstuk 4

111 Behalve dat moet er aan worden gedacht ten eerste dat men geen
112 omgang heeft met vrouwen van slechte zeden.
113 Ten tweede dat er beslist niet wordt geluisterd naar boodschappen van
114 mannen of vrouwen, vooral niet in het geheim.
115 Ten derde dat men niet naar bruiloften gaat, evenmin naar een bal,
116 naar toernooien of naar andere soortgelijke schouwspelen van werelds
117 vermaak.
118 Ten vierde dat zij vermijden zich op te houden op balkons, aan deuren
119 of op straat, noch alleen noch met anderen, om vele redenen.
120 Ten vijfde dat met neergeslagen ogen door de straten gaan, met hun
121 hoofddoekjes passend vastgeknoopt. En laten zij snel doorlopen, zonder te
122 talmen of hier en daar stil te blijven staan onderweg om nieuwsgierig iets te
123 bekijken, want op elke plaats zijn er veel gevaren, velerlei valstrikken en
124 duivelse listen.
125 Ten zesde, als moeders of andere personen, die in de wereld boven
126 hen zijn geplaatst, hen in deze of soortgelijke gevaren zouden willen
127 brengen, of hun het vasten, of het gebed en de biecht, of andere goede
128 dingen zouden willen beletten, laten zij dit dan snel doorgeven aan de
129 bestuursters van dit gezelschap, zodat deze maatregelen kunnen treffen.

130 **Over het vasten**

131 Hoofdstuk 5

132 Ook moet eraan worden gedacht dat ieder het lichamelijk vasten moet en
133 wil omhelzen als iets noodzakelijks, en als middel en als weg tot waarachtig
134 geestelijk vasten, waardoor alle ondeugden en geestelijke dwalingen de pas
135 wordt afgesneden. Daartoe nodigt het voorbeeld van alle heilige mensen
136 duidelijk uit en heel het leven van Jezus Christus, enige weg naar de hemel.
137 Vandaar dat onze Moeder, de heilige Kerk, dit uitdrukkelijk in de oren van
138 alle gelovigen laat weerklinken, want zij zegt tot God: *Qui corporali jejunio*
139 *vitia compromis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia, etc.*, dat wil
140 zeggen: O God, die door het lichamelijk vasten de ondeugden beteugelt en
141 de geest verheft. Gij schenkt de deugd, de beloning, enz.
142 Want zoals de gulzigheid de oorsprong werd van al onze kwalen, zo past
143 het dat vasten en onthouding het begin en het middel worden tot al onze
144 geestelijke goederen en voordelen. Daarom zeggen de heilige Canonisten:
145 *Inductum est jejunium abstinentiae, lex a domino Deo praevaricatio legis a*
146 *diabolo*, dat wil zeggen: het vasten en de onthoudingswet werden bevolen
147 door God de Heer, maar de overtreding van de wet werd ingevoerd door de
148 duivel. Daarom sporen we ieder aan om vooral deze dagen van het jaar te
149 vasten:
150 Ten eerste, alle dagen die onze Moeder, de heilige Kerk, gebiedt, dat wil 151
152 zeggen: heel de Veertigdagentijd.
153 Ten tweede, de vier quateremperdagen, al de voorgeschreven
vigiliedagen en heel de Advent.

154 Ten derde vaste men veertig dagen onmiddellijk na Epifanie, niet alleen
155 om de zinnen, de lusten en de geestelijke begeerten te beteugelen, die
156 blijkbaar vooral dan sterker om zich heen grijpen in de wereld, maar ook
157 om voor de troon van de goddelijke hoogheid de barmhartigheid af te
158 smeken voor zoveel losbandigheid, die in genoemde perioden door de
159 Christenen wordt begaan, zoals iedereen duidelijk bekend is.

160 Ten vierde na het oktaaf van Pasen vaste men drie dagen van de week,
161 dat wil zeggen op woensdag, vrijdag en zaterdag.

162 Ten vijfde vaste men op de drie kruisdagen of dagen van de litanieën,
163 die de heilige Kerk viert vóór Hemelvaartsdag, om de goddelijke hulp af te
164 smeken voor het christelijk volk.

165 Ten zesde vaste men na Hemelvaartsdag dagelijks, en tegelijk blijve men
166 in gebed met zoveel mogelijk geestkracht, tot aan de dag van de zending
167 van de heilige Geest, dus tot aan Pinksteren, vragend met jullie gebed om
168 de grote belofte, die door Jezus Christus aan zijn uitverkorenen werd
169 gedaan, en zeer rouwmoedig.

170 Ten zevende wordt er vanaf Pinksteren wekelijks drie dagen gevast tot
171 aan de Advent.

172 Maar opdat men niet méér van zichzelf vraagt dan redelijk is, daarom
173 bedenke men dat niemand moet vasten zoals gezegd is (en met name niet
174 in de veertig dagen na Epifanie) zonder de speciale raad van haar
175 geestelijke vader en van de bestuurders van dit gezelschap. Dezen moeten
176 voornoemd vasten verminderen naar gelang zij zien dat dit nodig is. Want
177 wie op een onverstandige wijze zijn lichaam kastijdt, van hem zegt de
178 Schrift: *Quod esset offere holocaustum de rapina*, dat wil zeggen: het zou
179 zijn een offer brengen van iets dat gestolen is. En dit bevestigen de heilige
180 canons.

181 Over het gebed

182 Hoofdstuk 6

183 Ook moet eraan worden gedacht, dat ieder ijverig is in het gebed, zowel
184 in het inwendig als in het mondgebed, dat het vasten vergezelt. Daarom
185 zegt de Schrift: *Bona est oratio cum jejunio*, dat wil zeggen: Gebed met
186 vasten is goed. En we lezen in het heilig Evangelie over Anna, de dochter
187 van Fanoeël, die God dag en nacht altijd diende in de tempel met vasten en
188 gebed. Zoals men immers door het vasten de vleselijke lusten en de eigen
189 zinnen versterft, zo smeekt men door het gebed van God de ware genade af
190 van het geestelijk leven. Want door de voortdurende behoefte die men
191 heeft aan goddelijke hulp, moet men inwendig en met de geest altijd
192 bidden. Daarom zegt de Schrift: *Oportet semper orare*, dat wil zeggen: men
193 moet altijd bidden.

194 Overigens raden we ook het veelvuldig mondgebed aan, waardoor men
195 zich voorbereidt op het inwendig gebed door de lichamelijke zintuigen te
196 oefenen. Laat ieder van jullie daarom dagelijks minstens het officie van
197 Maria bidden en de zeven boetepsalmen met eerbied en aandacht. Want
198 door het officie te bidden, spreekt men met God, zoals de zalige martelaar
199 Alexander zei. Vandaar dat wie dit officie niet kan bidden, zich laat
200 onderrichten door de zusjes die het wel kunnen. En laten zij, die niet
201 kunnen lezen, elke dag voor de metten drieëndertig onze vaders en
202 drieëndertig weesgegroeten bidden, ter gedachtenis aan de drieëndertig
203 jaar die Jezus Christus op de wereld leefde uit liefde voor ons.

204 Verder bidt men voor de prime zeven onze vaders en zeven
205 weesgegroeten om de zeven gaven van de heilige Geest. En evenzoveel bidt
206 men er bij ieder van de andere canonieke uren, dus bij de terts, de sext, de
207 noon, de vespers en de completen.

208 En om stof te geven en nog enkele manieren voor het inwendig gebed,
209 sporen we ieder aan om haar geest te verheffen tot God en zich elke dag

210 hierin te oefenen, en zo of op een soortgelijke wijze in het geheim van haar
211 hart te bidden:

212 'Mijn Heer, verlicht de duisternis van mijn hart en geef mij de genade
213 liever te sterven, dan ooit uw goddelijke majesteit te beledigen. Bevestig,
214 Heer, mijn gevoelens en mijn zinnen, opdat ze op geen enkele wijze van de
215 rechte weg afwijken, noch mij afwenden van uw lichtend aangezicht,
216 waardoor elk bedroefd hart wordt verblijd. Wee mij, beklagenswaardige
217 want als ik inkeer in het binnenste van mijn hart, durf ik van schaamte
218 mijn ogen niet op te heffen naar de hemel, omdat ik weet dat ik waard ben
219 levend verslonden te worden door de hel. Bovendien zie ik in mij vele
220 fouten, lelijke en gemene dingen, en veel monsterachtige en
221 schrikaanjagende verscheurende dieren en figuren. Daarom ben ik
222 gedwongen om dag en nacht, gaande en staande, werkend en denkend, tot
223 de hemel doordringende kreten te slaken en U, mijn Heer, barmhartigheid
224 te vragen en ruimte om boete te doen. Gewaardig U daarom, Heer, mij mijn
225 vele beledigingen te vergeven en iedere misstap, die ik ooit tot nu toe heb
226 begaan vanaf de dag van het heilig Doopsel. Gewaardig U ook, Heer, om de
227 zonden van mijn Vader en Moeder te vergeven, van mijn verwanten en
228 vrienden en van heel de wereld. Ik vraag U hierom omwille van Uw
229 allerheiligst lijden, omwille van uw kostbaar bloed vergoten uit liefde voor
230 ons, en omwille van uw heilige naam Jezus, die gezegend zij in de hemel en
231 op aarde en onder alle hemelse koren van engelen en aartsengelen. Het
232 spijt mij, o Heer, dat ik zo lang gewacht heb met te beginnen om uw
233 goddelijke Majesteit te dienen. Wee mij, ongelukkige, die tot nu toe zelfs
234 geen druppel bloed uit liefde voor U heb vergoten en nooit gehoorzaam ben
235 geweest aan uw goddelijke voorschriften, zodat de tegenspoed bitter voor
236 mij is geworden door mijn weinige liefde voor U, Heer, het spijt mij en mijn
237 hart breekt om die armzalige schepselen, die als blinden U niet kennen en
238 die er zich evenmin om bekommeren te delen in uw allerheiligst lijden, en
239 voor wie ik graag (als ik dat zou kunnen) mij eigen bloed zou vergieten,
240 wanneer dat voldoende zou zijn om de blindheid van hun geest te openen.
241 Daarom, mijn Heer, mijn enige leven en hoop, bid ik U dat U zich
242 gewaardigt mijn onbeduidende en onreine hart te ontvangen en elk slecht
243 gevoel en hartstocht daaruit te verbranden in de vurige oven van uw
244 goddelijke liefde. Ik bid U, Heer, geheel mijn vrije wil te ontvangen, elk
245 eigen willen van mij, dat uit zichzelf bedorven door de zonde het goede niet
246 weet te onderscheiden van het kwade. Ontvang daarom, o Heer, elk denken,
247 spreken en werken van mij en tenslotte alles wat ik heb, zowel innerlijk als
248 uiterlijk. Ik leg dit alles neer voor de voeten van uw goddelijke Majesteit en
249 bid U, dat U zich gewaardigt het te ontvangen, hoewel ik het onwaardig ben.
250 Amen.'

251 **Over het dagelijks naar de Mis gaan**

252 Hoofdstuk 7

253 Laat bovendien ieder dagelijks naar de Mis gaan, en er minstens één in
254 zijn geheel bijwonen en er met bescheidenheid en toewijding aanwezig zijn.
255 Want in de heilige Mis vinden we alle verdiensten terug van het lijden van
256 onze Heer Jezus. En met hoe meer aandacht, geloof en rouwmoedigheid
257 men er aanwezig is, des te meer deelt men in die gezegende verdiensten en
258 ontvangt men vertroosting. Ja, het zal een communiceren met de geest zijn.

259 Toch moet eraan worden gedacht zich niet te lang in de kerken op te
260 houden, maar (als ze lang zouden willen bidden) laten ze dan naar hun
261 kamers gaan en daar in beslotenheid zodanig en zolang bidden als de geest
262 en het geweten het hun zullen ingeven.

263 **Over de biecht**

265 Ook spore men aan om veelvuldig gebruik te maken van de biecht, als
 266 noodzakelijk geneesmiddel voor de wonden van onze ziel. Want niemand
 267 zal ooit gerechtvaardigd worden van de zonde, als hij met de mond niet
 268 eerst aan de priester al zijn fouten en misstappen belijdt, zoals de Schrift
 269 zegt: *Dic tu prius iniquitates tuas, ut justificeris*, dat wil zeggen: Zeg eerst je
 270 zonden, opdat je gerechtvaardigd zult worden. En de waarheid zegt tot de
 271 heilige Petrus: *Tibi dabo claves regni caelorum, quodcumque ligaveris*
 272 *super terram, ligatum erit in caelis; Et quodcumque solveris super terram*
 273 *erit solutum et in caelis*, dat wil zeggen: Ik zal je de sleutels geven van het
 274 rijk der hemelen en al wat je zult hebben gebonden op aarde zal ook in de
 275 hemel gebonden zijn, en al wat je zult hebben ontbonden op aarde zal ook
 276 in de hemel ontbonden zijn. Daar wordt duidelijk aangetoond dat de zonde
 277 niet kan worden weggenomen, tenzij door de priester door middel van de
 278 biecht.

279 Want op welke manier zou de priester anders de zonde kunnen
 280 ontbinden die hij niet kent? En hoe zou hij die kunnen kennen, als deze
 281 hem niet uit eigen mond werd geopenbaard door wie hem heeft begaan?
 282 Want de verborgen zonde blijft besloten in het hart. Laat ieder zich dus
 283 tonen voor de priester als aan God, de eeuwige rechter, en daar berouwvol
 284 in alle oprechtheid en in geweten zijn zonde belijden en er vergeving voor
 285 vragen. Laat men voor de biechtvader steeds met vrees en eerbied geknield
 286 blijven, totdat men de absolutie heeft ontvangen.

287 Wat dit betreft wordt eveneens meegedeeld, dat men een speciale plaats
 288 of kerk moet bestemmen, waar een gemeenschappelijke geestelijke vader
 289 moet worden gekozen, die voorzichtig is en van rijpe leeftijd, bij wie ieder
 290 minstens eenmaal per maand moet gaan biechten. Laten ze verder elke
 291 eerste vrijdag van de maand in die kerk bijeenkomen en er allemaal samen
 292 bij die vader te communie gaan. Behalve dit sporen wij ieder aan om te
 293 biechten en te communiceren in de eigen parochie op de plechtige
 294 feestdagen.

295 **Over de gehoorzaamheid**

296 Hoofdstuk 9

297 Wij vermanen ieder nog om de heilige gehoorzaamheid te onderhouden,
 298 de enige en waarachtige ontkenning van de eigen wil, die in ons is als de
 299 donkere hel. Daarom zegt Jezus: *Non veni facere voluntatem meam sed*
 300 *ejus qui misit me Patris*, dat wil zeggen: Ik ben niet gekomen om mijn wil
 301 te doen, maar die van mijn Vader die Mij heeft gezonden.

302 De gehoorzaamheid is immers in de mens als een groot licht, dat elk
 303 werk goed en welgevallig doet zijn. Daarom staat er te lezen: *Melius est*
 304 *obedire quam sacrificare*, dat wil zeggen: gehoorzaamheid is beter dan
 305 offeren. En de heilige canons zeggen: *Nullum bonum est extra obedientiam*,
 306 dat wil zeggen: om te kunnen zeggen dat elk ding van ons goed is, moet het
 307 onder gehoorzaamheid zijn gedaan. Laat daarom ieder van jullie
 308 gehoorzamen, ten eerste aan de goddelijke geboden, omdat de Schrift zegt:
 309 *Maledictus qui declinat a mandatis tuis*, dat wil zeggen: vervloekt is hij die
 310 uw geboden niet onderhoudt.

311 Ten tweede gehoorzamen aan dat wat onze heilige Moeder de Kerk
 312 beveelt, want de Waarheid zegt: *Qui vos audit, me audit et qui vos spernit,*
 313 *me spernit*, dat wil zeggen: wie luistert naar jullie, luistert naar Mij, wie
 314 jullie versmaadt, versmaadt Mij.

315 Ten derde gehoorzamen aan de eigen bisschop en herder, en aan de
 316 eigen geestelijke vader en aan de bestuurders en bestuursters van het

317 gezelschap.
318 Ten vierde gehoorzamen aan de vaders en moeders en andere oversten
319 in huis. Wij geven de raad om hen eens in de week vergeving te vragen, ten
320 teken van onderwerping en om de liefde te bewaren.
321 Ten vijfde nog, gehoorzamen aan de wetten en statuten van de overheid
322 en aan de bestuurders van de staten.
323 En boven alles gehoorzamen aan de raadgevingen en inspiraties die de
324 heilige Geest ons voortdurend ingeeft in het hart, wiens stem we
325 duidelijker zullen horen, naarmate we ons geweten gezuiverd en gereinigd
326 zullen houden. Want de heilige Geest is degene die, zoals Jezus zegt:
327 Docet nos omnem veritatem, dat wil zeggen: ons elke waarheid leert.
328 Ten slotte gehoorzamen aan God en aan ieder schepsel omwille van de
329 goddelijke liefde, zoals de apostel zegt: zolang er niet iets bevolen wordt
330 tegen de eer van God en de eigen eerbaarheid.

331 **Over de maagdelijkheid**

332 Hoofdstuk 10

333 Ook moet ieder de heilige maagdelijkheid bewaren, maar niet zozeer
334 door gelofte af te leggen op menselijke aansporing, maar vrijwillig door aan
335 God het offer te brengen van het eigen hart. Want de maagdelijkheid is
336 (zoals de canonisten zeggen) zuster van alle engelen, de overwinning op de
337 lusten, de koningin van de deugden en de bezitster van alle goederen.
338 Daarom moet ieder zich zo in alles gedragen, dat zij noch alleen en minder
339 nog in aanwezigheid van de naaste iets begaat, dat de bruiden van de
340 Allerhoogste onwaardig is.

341 Zo, dat zij voor alles het hart zuiver houdt en het geweten rein van elke
342 slechte gedachte, van elke schaduw van afgunst, kwaadwilligheid,
343 onenigheid, boos wantrouwen en van elk ander kwaad verlangen en willen.
344 Maar laat zij blij zijn en altijd vol liefde, geloof en hoop in God. En laat de
345 omgang met de naaste verstandig en bescheiden zijn, zoals de heilige
346 Paulus zegt: *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus*, dat wil zeggen:
347 laat jullie bescheidenheid, welgemanierdheid en voorzichtigheid bij
348 iedereen bekend zijn, zodat elke daad en elk spreken passend en beschaafd
349 is, dat de naam van God niet ijdel wordt gebruikt.

350 Niet zweren, maar alleen met bescheidenheid nee zeggen als het nee is
351 en ja als het ja is, zoals Jezus ons leert. Niet uit de hoogte antwoorden. Niet
352 de dingen met tegenzin doen. Niet vertoornd blijven. Niet mopperen. Niet
353 iets slechts doorvertellen.

354 Tenslotte geen enkele daad stellen of gebaar maken die vooral personen
355 onwaardig zijn, die de naam dragen van dienaressen van Jezus Christus.
356 Maar laten al onze woorden, daden en bewegingen steeds ter lering en
357 opbouw strekken van degenen die met ons vertrouwd zijn, met steeds in
358 ons hart de liefde brandend. Meer nog: moge ieder bereid zijn liever te
359 sterven, dan er ooit in toe te stemmen een zo heilige vreugde en schat te
360 bevleken.

361 **Over de armoede**

362 Hoofdstuk 11

363 We sporen tenslotte ieder aan om de armoede te omhelzen, niet alleen
364 de daadwerkelijke die de tijdelijke zaken beoogt, maar vooral de ware
365 armoede van geest, waardoor de mens zijn hart ontdoet van iedere
366 genegenheid en hoop op voorbijgaande, geschapen dingen van zichzelf. In

367 God vindt hij zijn alles en buiten God ziet hij zich arm aan alles en totaal
368 een niets te zijn en met God alles te bezitten. Daarom zegt de Schrift: *Beati*
369 *pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum caelorum*, dat wil zeggen:
370 Zalig zijn de armen van geest, want van hen is het rijk der hemelen. En
371 daarom moet ieder zich inspannen om zich van alles te ontdoen en haar
372 goed, haar liefde en haar vreugde niet te stellen in bezit, niet in voedsel,
373 niet in familieleden, niet in zichzelf en in enige eigen voorziening of
374 weten, maar alleen in God en enkel in zijn milde en onuitsprekelijke
375 voorzienigheid. Daarom zegt het Evangelie: *Primum querite regnum Dei,*
376 *et haes omnia apponentur vobis*, dat wil zeggen: Zoek eerst het goddelijk
377 rijk en al die andere dingen zullen jullie erbij gegeven worden. En het zegt
378 ook: *Nolite solliciti esse quod comedatis, neque quod bibatis, scit enim*
379 *Pater vester quia his omnibus indigetis*, dat wil zeggen: Weest niet
380 bezorgd in het zoeken naar wat je moet eten of drinken, want jullie hemelse
381 Vader, Hij weet goed dat je al die dingen nodig hebt, alsof Hij wil zeggen: Zit
382 maar niet in over iets tijdelijks, dat je nodig hebt, want God alleen weet, kan
383 en wil daarin voorzien, Hij die niets anders wil dan jullie welzijn en
384 vreugde.

385 Over het bestuur

386 Hoofdstuk 12

387 Voor het bestuur van genoemd gezelschap wordt er bepaald, dat er vier
388 maagden moeten worden gekozen uit de bekwaamsten van het gezelschap,
389 (minstens) vier voorzichtige en eerbare weduwvrouwen en vier gerijpte en
390 beproefde mannen. Deze maagden moeten als leermeesteressen en gidsen
391 zijn op de weg en in het geestelijk leven. De genoemde weduwen moeten
392 zijn als moeders, die bezorgd zijn voor wat goed en nuttig is voor hun
393 dochters en geestelijke zusjes. En de vier mannen zijn als
394 vertegenwoordigers en als vaders voor de voorkomende noodwendigheden
395 van het gezelschap.

396 Bovendien willen wij dat de genoemde vier maagden speciaal de
397 opdracht krijgen om elke veertien dagen (of meer of minder naargelang
398 men ziet dat het voldoende is) al de andere zusjes maagden, die er in de
399 stad zijn, opzoeken om hen te bemoedigen en hen te helpen als ze soms in
400 tweedracht of in lichamelijke of geestelijke moeilijkheden zouden verkeren,
401 of als hun oversten in huis hen zouden krenken, of hun iets goeds zouden
402 beletten, of hen in gevaar van kwaad zouden leiden. Maar zo, dat als zij hen
403 niet zelf kunnen bijstaan, dat zij zich dan wenden tot voornoemde
404 weduwen. En als zelfs die het niet kunnen oplossen, dat ze dan bijeenkomen
405 met de vier mannen, zodat ze allemaal samen raad kunnen verschaffen.

406 Ten tweede, wanneer het zou gebeuren dat een van de zusjes (als
407 weeskind) haar erfdeel niet mocht krijgen, of als dienstmeisje, of als
408 hofdame, of op een andere manier haar loon niet zou kunnen krijgen, of dat
409 haar iets soortgelijks zou overkomen waarvoor gestreden moet worden of tot
410 een accord moet worden gekomen (wat het beste is wat men kan doen), in
411 dat geval zullen de vier mannen (uit liefde, bij wijze van vader) deze taak op
412 zich nemen en overeenkomstig de nood haar te hulp komen.

413 Ten derde, wanneer een van de bestuursleden zou komen te ontbreken,
414 ofwel door overlijden, ofwel door van zijn taak ontheven te worden, dan
415 moet het gezelschap gaan vergaderen en andere personen kiezen om het
416 wettige getal aan te vullen. En ook als het zo zou zijn dat iemand zijn taak
417 niet meer zou kunnen vervullen of zich slecht gedraagt, dan moet die
418 persoon uit het bestuur worden gezet.

419 Ten vierde, wanneer het uit vrije wil en goddelijke mildheid zou
420 gebeuren dat men wat geld of andere dingen in gemeenschap zou hebben,
421 dan moet eraan worden gedacht het goed en met beleid te beheren. Het
422 moet speciaal gebruikt worden ter ondersteuning van de zusjes en

423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450

451

naargelang de voorkomende noodwendigheid.

Ten vijfde, wanneer er van de zusjes minstens twee alleen achterblijven zonder vader en moeder en andere overheden, laat er dan uit liefde een huis voor hen worden gehuurd (als zij er geen zouden hebben) en dat er zo nodig in hun onderhoud wordt voorzien. Maar als er maar één alleen achterblijft, dan moet een van de anderen haar in huis opnemen. Er moet bijstand aan haar worden gegeven, zoals het degenen die besturen goeddunkt. Maar als ze niettemin bij anderen zou willen gaan werken als dienstmeisje of als hofdame, dan moeten degenen die besturen er zorg voor dragen dat zij wordt toevertrouwd aan personen waar het netjes is en het haar goed zal gaan.

Ten zesde, als er zouden zijn die, zo oud geworden, niet meer voor zichzelf kunnen zorgen, dan moeten die ter liefde Gods ondersteund en verzorgd worden als ware bruiden van Jezus.

Ten zevende moet eraan worden gedacht, dat als een van de zusjes ziek zou worden, dat ze dan wordt bezocht, ondersteund en dag en nacht verzorgd voorzover het nodig mocht zijn en er behoefte aan is. En als zij mocht gaan sterven, dat ze dan wat nalaat aan het gezelschap ten teken van liefde en vriendschap tegenover de zusjes.

Tenslotte, wanneer er iemand gestorven is, dan moeten alle anderen haar vergezellen naar het graf, twee aan twee gaande met liefde, en ieder met een kaars in de hand. En wie kan lezen, bidt dan het dodenofficie. En wie niet kan lezen, bidt drieëndertig onze vaders en evenveel weesgegroeten, zodat, wanneer die ziel omwille van een zonde naar de smarten van het vagevuur mocht zijn gegaan, dat dan onze zoete en liefderijke bruidegom Jezus Christus zich gewaardigt haar eruit te trekken en haar te leiden naar de hemelse glorie, samen met de andere maagden, gekroond met die gouden en triomfantelijke maagdenkroon.

Het einde